

ZAKONA O SOLIDARNOM DOPRINOSU

PREDMET

Član 1

- (1) Solidarni doprinos utvrđuje se i plaća usljed nepovoljnih privrednih okolnosti, na osnovu principa pravičnosti, jednakosti i srazmjernosti prema kojima je svako dužan učestvovati u podmirenju javnih rashoda u skladu sa svojim ekonomskim mogućnostima.
- (2) Solidarni doprinos obračunava se nezavisno od obaveze poreza na dobit na osnovu Zakona o porezu na dobit pravnih lica.
- (3) Solidarni doprinos se utvrđuje, obračunava i plaća za 2023. godinu i 2024. godinu.
- (4) Prihodi od solidarnog doprinosa pripadaju budžetu Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore.

OBVEZNIK

Član 2

Obveznik solidarnog doprinosa je poreski obveznik na osnovu odredbi Zakona o porezu na dobit pravnih lica, koji je u godini koja prethodi godini iz člana 1 stav 3 ovog Zakona ostvario prihode veće od 5.000.000,00 eura.

OSNOVICA

Član 3

- (1) Solidarni doprinos plaća se na utvrđenu osnovicu koju čini pozitivna razlika između oporezive dobiti u godini koja prethodi godini iz člana 1 stav 3 ovog zakona i prosječne oporezive dobiti referentnih poreskih perioda uvećane za 20%.
- (2) Oporeziva dobit iz stava 1 ovog člana je dobit utvrđena u poreskoj prijavi u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.
- (3) Referentni poreski periodi iz stava 1 ovoga člana su poreski periodi 2018., 2019., 2020. i 2021. godine.
- (4) Prosječna oporeziva dobit referentnih poreskih perioda iz stava 1 ovog člana, izračunava se kao zbir iznosa oporezive dobiti referentnih poreskih perioda utvrđenih u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, podijeljen s brojem poreskih perioda u kojima je poreski obveznik poslovao.

(5) Izuzetno, poreski periodi iz stava 3 ovog člana u kojima je obveznik ostvario negativan rezultat u poreskoj prijavi neće se uzeti u obzir kod izračunavanja prosječne oporezive dobiti iz stava 4 ovog člana.

(6) Osnovica solidarnog doprinosa iz stava 1 ovoga člana utvrđuje se nezavisno od toga ima li poreski obveznik poresku obavezu na osnovu Zakona o porezu na dobit pravnih lica u poreskom periodu u kojem se obračunava solidarni doprinos ili u prethodnim poreskim periodima.

STOPA

Član 4

(1) Stopa solidarnog doprinosa je proporcionalna i iznosi 33%.

OBRAČUNAVANJE I PLAĆANJE

Član 5

- (1) Solidarni doprinos obračunava se godišnje.
- (2) Obveznik solidarnog doprinosa sam obračunava solidarni doprinos u prijavi.
- (3) Solidarni doprinos se obračunava po stopi iz člana 4 ovog zakona.
- (4) Solidarni doprinos se plaća istovremeno sa podnošenjem prijave.

Član 6

- (1) Obveznik solidarnog doprinosa iz člana 2 ovog zakona dužan je da do 30. juna 2023. godine i 30. juna 2024. godine nadležnom poreskom organu podnese prijavu solidarnog doprinosa.
- (2) Oblik i sadržinu prijave iz stava 1 ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za poslove finansija.

SHODNA PRIMJENA

Član 7

- (1) U pogledu utvrđivanja, naplate i drugih pitanja koja nisu uređena odredbama ovog Zakona primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje poreski postupak.
- (2) Solidarni doprinos se priznaje kao rashod u poreske svrhe prilikom utvrđivanja obaveze na osnovu Zakona o porezu na dobit pravnih lica za godine iz člana 1 stav 3 ovog Zakona.

XI. KAZNE NE ODREDBE

Član 8

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 eura do 40.000,00 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, koje nadležnom poreskom organu:

1. ne podnese poresku prijavu ili podnese netačnu prijavu iz člana 5;
2. ne plati obavezu uz podnošenje prijave solidarnog doprinosa iz člana 5.

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 2.000,00 eura do 10.000,00 eura.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 9

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore”.

OBRAZLOŽENJE

I. Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o solidarnom doprinosu sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. Razlozi za donošenje zakona

Zakonom o solidarnom doprinosu uređeno je uvođenje solidarnog doprinosa koji plaćaju lica koja su obveznici poreza na dobit pravnih lica. Ovaj zakon je predložen iz sledećih razloga:

Crna Gora se nalazi u vremenu globalnih ekonomskih turbulencija koje su negativno uticale na građane i privredu. Glavni uzrok je rat u Ukraini koje je izazvao veliki poremećaj u snabdijevanju energenata i hrane na svjetskom nivou što je dovelo do neravnoteže na tržištu izazvane velikom potražnjom i nedovoljnom ponudom. Dodatno, protekle tri godine svjetska ekonomija se sureće sa poremećajima izazvanim pandemijom novog Korona virusa. U tim uslovima stanovništvo je suočeno sa stalnim rastom cijena ključnih proizvoda. Pomenuta energetska i zdravstvena kriza negativno utiču na sve države na tlu Evrope, iako u različitoj mjeri.

Kako bi se ublažile posljedice navedenih poremećaja Vlada Crne Gore je u toku 2022. godine, donijela niz mjera za zaštitu građana i privrede koji je usmjerene na čuvanje standarda građana i osiguravaju rast privrede. Pravednost tog paketa mjera ogleda se u tome što je usmjeren upravo na one koje najviše pogađa rast cijena i kojima je pomoć najpotrebnija. Sa jedne strane, donio je ublažavanje rasta cijena naftnih derivata, jer je Skupština Crne Gore 5. maja 2022. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama, kojim je, data mogućnost Vladi Crne Gore da, u slučaju značajnijeg povećanja cijena mineralnih ulja na svjetskom tržištu, može donijeti odluku o umanjenju iznosa akcize do 50%, za bezolovni benzin i gasna ulja, za period do tri mjeseca. Shodno navedenom zakonskom ovlaštenju Vlada Crne Gore je prvi put 9. maja 2022. godine, donijela Odluku o umanjenju iznosa akcize za promet bezolovnog benzina i gasnih ulja kojom su propisani umanjene iznosi akcize za promet bezolovnog benzina i gasnih ulja koja se koriste kao motorno gorivo. Podaci govore da je sprovođenje ove mjere državu koštalo

50.000.000,00 eura prihoda u budžetu u toku 2022. godine. Sa druge strane, ograničio je cijene osnovnih prehrambenih namirnica. Došlo je do smanjenja visine stope na promet osnovnih životnih namirnica kada je u pitanju uvoz, odnosno unutrašnji promet sa opšte 21% na sniženu 7% ili po stopi od 0%, i to: mlijeko i mliječni proizvodi, hrana za odojčad, mast, ulje, meso, jaja, šećer, so, hljeb, brašno i ulje dobijeno od suncokreta. Slično, u slučaju pandemije novog Korona virusa Vlada Crne Gore je usvojila niz mjera koji su donijele brojne podsticaje privredi u vidu raznih subvencija i olakšica privrednim društvima.

Sve navedene mjere su učinjene s ciljem olakšavanja tereta negativnih okolnosti kod privrede i građana. Upravo, radi očuvanja ravnoteže između podsticaja i koristi u odnosu na cjelokupno društvo predloženo je uvođenje solidarnog doprinosa. Kombinacijom do sada sprovedenih mjera Vlada Crne Gore kroz strateške mjere podstiče razvoj privrede, ali i vodi brigu o najosjetljivijim grupama kako bi svim građanima osigurala dostojan životni standard, uvođenjem solidarnog doprinosa postiže pravednost u podjeli tereta negativnih ekonomskih okolnosti i energetske krize. Pored toga što je uočeno da je određenim licima neophodna snažna i brza pomoć države, primjetno je da i pored otežanih uslova poslovanja neki privredni subjekti ostvaruju povećanu dobit.

Upravo u cilju veće pravednosti ukupnog sistema izloženog globalnim vanrednim događajima države kao odgovor na njih uvode vanredne poreze koji imaju ograničeno vremensko trajanje i pogađaju one poreske obveznike koji su profitirali iz pomenutih ekonomskih, političkih i društvenih prilika. Dakle, za uvođenje vanrednog, privremenog, kriznog fiskalnog oblika, u naš pravni sistem postoje dva ključna opravdanja: 1) budžetu su usljed nepovoljnih okolnosti neophodna dodatna sredstva za podsticaje građana i privrede kojima su neophodni; 2) neki obveznici su usljed takvih okolnosti uspjeli da ostvare dodatnu dobit koju je opravdano oporezovati.

Ovi problemi su akutni i prisutni u svim državama na evropskom kontinentu što omogućava korišćenje najboljih uporednih iskustava, odnosno mjera koje je neophodno sprovesti u Crnoj Gori. Dodatno, imajući u vidu da smo država kandidat za ulazak u Evropsku uniju za našu poresku politiku je jako važno to što je Uredbom Evropskog savjeta od 6. oktobra 2022. godine (u daljem tekstu: Uredba) za sve njene države članice uvedena obaveza uvođenja upravo jednog vanrednog, selektivnog fiskalnog oblika. Isti je usmjeren na obveznike poreza na dobit pravnih lica koji obaljavu djelatnosti u sektorima sirove nafte, prirodnog plina, uglja i njihovih prerađevina i derivata.

Predmetna Uredba predviđa obavezu da države članice podvrgnu ekstra dobit privrednih društava koja posluju u pomenutim oblastima tzv. "obaveznom privremenom solidarnom doprinosu" (*mandatory temporary solidarity contribution*), osim ako slične mjere u nacionalnim poreskim sistemima već nisu usvojene. Naime, značajan broj država Evropske unije već je u svoje zakonodavstvo uvelo vanredne poreske mjere u oblasti energetskog, kao i drugih sektora. Državama članicama je ostavljen rok do kraja 2022. godine da u svoj poreski sistem uvedu ovaj vanredni krizni fiskalni oblik ili da mu prilagode svoja postojeća rješenja u odnosu na prihode koji su uporedivi.

U susjednoj Republici Hrvatskoj implementacija ove mjere je značajno proširena. Preciznije, zakonodavac se odlučio da uvede tzv. dodatni porez na dobit na način da ne ograničava mjeru na određene sektore već da se ona primjenjuje na cjelokupnu privredu, i odnosi se na obveznike koji su ostvarili prihode preko cc 40 miliona eura. Slično, među članicama Evropske unije postoji niz država koje su ovaj poreski oblik primjenile sektorski i van oblasti energetike. Kada je riječ o

Španiji i Češkoj ovaj fiskalni oblik obuhvata i sektor bankarstva, dok se npr. u Portugalu primjenjuje i na sektor trgovine hranom sa izuzetkom malih obveznika.

Dakle, obaveza solidarnog doprinosa uvodi se kao izuzetna i privremena mjera koja će se primjenjivati za 2023. i 2024. godinu. Obveznik solidarnog doprinosa je pravno lice definisano kao poreski obveznik na osnovu odredbi Zakona o porezu na dobit pravnih lica, koji je u godinama 2022. i 2023. ostvario prihode veće od 5.000.000,00 eura. Osnovicu solidarnog doprinosa za 2023. godinu i 2024. godinu, čini oporeziva dobit obveznika za 2022. godinu, odnosno 2023. godinu, utvrđena u poreskom bilansu u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica umanjena za iznos uprosječne oporezive dobiti obveznika utvrđene u poreskim bilansima za 2018, 2019, 2020. i 2021. godinu, uvećane za 20%. Poreski period za koji se obračunava i plaća solidarni doprinos su kalendarska 2023. godina i 2024. godina. Stopa solidarnog doprinosa je proporcionalna i iznosi 33%. Obavezu utvrđuje i plaća obveznik podnošenjem prijave do 30. juna 2023. i 2024. godine.

Primjer:

- (a) oporeziva dobit 2018 godina – 100.000 eura
- (b) oporeziva dobit 2019 godina – 120.000 eura
- (c) oporeziva dobit 2020 godina – 80.000 eura
- (d) oporeziva dobit 2021 godina – 100.000 eura
- (e) oporeziva dobit 2022 godina – 200.000 eura
- (f) prosječna oporeziva dobit referentnog perioda: $[(a) + (b) + (c) + (d)] : 4 = 100.000$ eura
- (g) osnovica solidarnog doprinosa za 2023. godinu: $(e) - [(f) + 20\%] = 80.000$ eura

Poreski dug za 2023. godinu: $(g) : 33\% = 26.400$ eura

Shodno navedenim kriterijima visine prihoda i porasta dobiti ovaj Predlog Zakona temelji se na ustavnim načelima pravednosti, jednakosti i srazmjernosti prema kojima je svako dužan učestvovati u podmirenju javnih rashoda srazmjerno svojim mogućnostima. Solidarni doprinos je mjera preraspodjele kako bi se osiguralo da poreski obveznici sa najjačom ekonomskom snagom koji su ostvarili dodatnu dobit proporcionalno doprinose ublažavanju negativnih okolnosti kod najugroženijih građana. Primjenom solidarnog doprinosa omogućiti će se dodatni prihodi koji će se u javnom interesu koristiti za finansiranje Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore u cilju osiguravanja njegove finansijske stabilnosti.

IV. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Član 1

Ovim članom se definišu razlozi i okolnosti uvođenja solidarnog doprinosa, odnosno donošenja predmetnog zakona. Obaveza plaćanja solidarnog doprinosa postoji uporedo i nezavisno od obaveze poreza na dobit. Poreski period za koji se obračunava i plaća solidarni doprinos su 2023.

godina i 2024. godina. Prihodi od solidarnog doprinosa pripadaju budžetu Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore.

Član 2

Ovim članom definiše se poreski obveznik solidarnog doprinosa. Istog predstavlja, lice definisano kao poreski obveznik na osnovu odredbi Zakona o porezu na dobit pravnih lica, koji je u godini koja prethodi godinama 2023. i 2024. ostvarilo prihode veće 5.000.000,00 eura (pet miliona eura).

Član 3

Solidarni doprinos plaća se na utvrđenu osnovicu koju čini pozitivna razlika između oporezive dobiti u godini koja prethodi godinama 2023. i 2024. i prosječne oporezive dobiti referentnih poreskih perioda uvećane za 20%. Osnovica solidarnog doprinosa je oporeziva dobit utvrđena u poreskom bilansu u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica. Referentne poreske periode čine 2018., 2019., 2020. i 2021. godine. Prosječna oporeziva dobit referentnih poreskih razdoblja izračunava se kao zbir iznosa oporezive dobiti referentnih poreskih perioda utvrđenih u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, podijeljen s brojem poreskih perioda u kojima je poreski obveznik poslovao. Izuzetno, poreski periodi u kojima je obveznik ostvario negativan rezultat u poreskom bilansu neće se uzeti u obzir kod izračunavanja prosječne oporezive dobiti.

Član 4

Stopa solidarnog doprinosa je proporcionalna i iznosi 33%.

Član 5

Solidarni doprinos obračunava se godišnje, a obveznik sam obračunava solidarni doprinos u prijavi po stopi iz člana 4 ovog zakona. Solidarni doprinos se plaća istovremeno sa podnošenjem prijave.

Član 6

Obveznik solidarnog doprinosa dužan je da do 30. juna 2023. godine i 30. juna 2024. godine nadležnom poreskom organu podnese prijavu solidarnog doprinosa. Oblik i sadržinu prijave propisuje ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Član 7

U pogledu utvrđivanja, naplate i drugih pitanja koja nisu uređena predmetnim odredbama primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje poreski postupak. Trošak solidarnog doprinosa priznaje se kao rashod u poreske svrhe prilikom utvrđivanja obaveze na osnovu Zakona o porezu na dobit pravnih lica za godine 2023. i 2024.

Član 8

Novčanom kaznom od 5.000,00 eura do 40.000,00 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, koje nadležnom poreskom organu: 1. ne podnese poresku prijavu ili podnese netačnu prijavu; 2. ne plati obavezu uz podnošenje prijave solidarnog doprinosa. Za isti prekršaj kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 2.000,00 eura do 10.000,00 eura.

Član 9

Ovim članom predlaže se da Zakon o solidarnom doprinosu stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

V. Procjena finansijskih sredstva za sprovođenje zakona

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva.